

List predsedov vlád / prezidentov Estónska, Grécka, Maďarska, Talianska, Lotyšska, Litvy, Portugalska, Rumunska, Slovenska, Španielska a Česka predsedníčke Európskej komisie o Európskej sieti vysokorychlostných železníc a jej financovaní

Vážená pani predsedníčka,

píšeme vám v súvislosti s rozvojom dopravnej siete v Európskej únii, ktorá je hlavným predpokladom konkurencieschopného a dobre fungujúceho vnútorného trhu, ekonomického rastu a prosperity. Je to tiež jeden z kľúčových faktorov súčasnej geopolitickej situácie a dôležitý nástroj na podporu našich partnerov, ktorí sa zaviazali stať sa súčasťou EÚ.

Revízia transeurópskej dopravnej politiky (TEN-T), ktorá má zásadný strategický význam, vstúpila do platnosti v lete minulého roka. Rozvoj politiky TEN-T, najmä dokončenie európskych dopravných koridorov v dohodnutých termínoch, je kľúčovým základným kameňom udržateľnej, inteligentnej a odolnej európskej dopravnej siete. Nariadenie rieši modernizáciu celej siete, štandardy kvality ako aj chýbajúce prepojenia a úzke miesta v dopravnej infraštruktúre pozdĺž siete.

Plne sa zaväzujeme realizovať tieto ciele a požiadavky na modernizáciu existujúcej infraštruktúry na prepravu cestujúcich a tovarov po železnici. Víťame, že do tzv. revízie TEN-T boli zaradené nové vysokorychlostné železničné spojenia, a to najmä v regiónoch, kde sa tieto spojenia ešte len majú vybudovať a kde prispievajú k ďalšiemu zlepšeniu dopravnej prepojenosti.

Podporujeme ciele Komisie uvedené v poverovacom liste komisára Tzitzikostasa vypracovať akčný plán pre európsku vysokorychlostnú železničnú sieť spájajúcu hlavné mestá a regióny, pričom máme na pamäti dôležitosť cezhraničných projektov. Vyzývame Komisiu spolu s členskými štátmi, aby uprednostňovali prácu na hlavných projektoch s vysokou európskou pridanou hodnotou.

Okrem toho podporujeme zistenia správ Enrica Lettu a Maria Draghiho o jednotnom trhu Európskej únie a o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti, že nedostatok vysokorychlostných železničných spojení a riziko neúplnosti cezhraničných spojení medzi veľkými mestami rôznych krajín sa považujú za hlavnú prekážku dobre fungujúceho vnútorného trhu, a tým aj konkurencieschopnosti Európskej únie.

Okrem toho dobudovanie európskych dopravných koridorov prostredníctvom rozvoja nových vysokorychlostných železničných spojení spájajúcich hlavné mestá a veľké mestá v celej Európskej únii výrazne prispieje k dekarbonizácii odvetvia dopravy na európskej úrovni a zároveň posilní odolnosť Európskej únie, okrem iného pre potreby vojenskej mobility.

Na realizáciu našich spoločných cieľov a premenu plánov na rozsiahlu fázu výstavby s výraznou účasťou európskeho priemyslu sú potrebné dostatočné finančné zdroje a vývoj nových nástrojov, ako je preklenovacie financovanie. Mnohé z našich projektov sú už vo fáze výstavby alebo v záverečnej fáze príprav, ktoré sa majú implementovať v nadchádzajúcich rokoch, na začiatku nadchádzajúceho viacročného finančného rámca, s cieľom prispieť k cieľom do roku 2030 definovaným v nariadení o TEN-T.

Draghiho správa poukazuje na výzvu prilákať súkromný kapitál do veľkých infraštruktúrnych projektov z dôvodu ich zdĺhavých prípravných lehôt a dlhého čakania na návratnosť investícií. Skúmame alternatívne spôsoby financovania a pri dosahovaní našich cieľov sa spoliehame na silnú podporu politiky Európskej investičnej banky. Bez toho, aby sme predbiehali budúci viacročný finančný rámec,

by sme však chceli zdôrazniť, že spolufinancovanie týchto prepojení zo strany EÚ v nasledujúcom finančnom období je absolútne zásadné a nevyhnutné.

Preto zdôrazňujeme, že financovanie vysokorýchlostných železničných spojení spájajúcich hlavné mestá a veľké mestá v celej Európskej únii, najmä medzi rôznymi členskými štátmi, a rozvoj dopravnej infraštruktúry ako takej je jednou z našich priorít pre ďalší viacročný finančný rámec. Dôrazne podporujeme robustný centrálny riadený CEF III so zvýšenými finančnými ambíciami, ktorý by bol katalyzátorom rozvoja plnohodnotnej siete TEN-T, vrátane chýbajúcich vysokorýchlostných železničných spojení a dokončenia veľkých cezhraničných projektov. Zároveň by sme mali zachovať synergie dopravy, energetiky, digitálneho a obranného sektora.

Aby sme dosiahli tieto ciele, mali by sme sa sústrediť na nepretržitú prácu na znižovaní administratívnej záťaže a v každom prípade sa vyhnúť ukladaniu nadmerných podmienok na realizáciu týchto projektov, ako sú tie, ktoré sa používajú v rámci Fondu odolnosti a obnovy. Rozvoj rozsiahlych a cezhraničných projektov si vyžaduje značné procedurálne nároky a reformy. Vyžaduje si to účinnú koordináciu a synchronizované časové harmonogramy medzi zúčastnenými členskými štátmi, čím sa zabezpečí bezproblémové fungovanie jednotného trhu. Vyžadovanie dodatočných podmienok by mohlo viesť k meškaniu spojení a brzdiť dokončenie siete TEN-T v dohodnutých termínoch.

S pozdravom Váš

Petra Fiala

predseda vlády Českej republiky

Kristen Michal

predseda vlády Estónska

Kyriakos Mitsotakis

predseda vlády Grécka

Viktor Orbán

predseda vlády Maďarska

Georgia Meloniová

predsedníčka vlády Talianska

Gitanas Nausėda

prezident Litvy

Luís Montenegro

predseda vlády Portugalska

Klaus Werner Iohannis

prezident Rumunska

Robert Fico

predseda vlády Slovenskej republiky

Pedro Sánchez

predseda vlády Španielska

Evika Siliņa

predsedníčka vlády Lotyšska